

Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvoston avoin kirje Peter Vesterbackalle
JULKAISUVAPAA 10.5.2019 klo 8.00

SAAMELAISKÄRÄJIEN NUORISONEUVOSTO: JÄÄMEREN RATA UHKAA TULEVAISUUTTAMME

Jäämeren rata nousi eilen jälleen otsikoihin, kun Angry Birdsistä tunnettu Peter Vesterbacka allekirjoitti aiesopimuksen ratahankkeen vetämisestä. Vesterbacka hehkutti junan kulkevan Rovaniemeltä Kirkkoniemeen mahdollisesti jo viiden vuoden päästä. Lapin Liiton hallitus on juuri päättänyt jatkaa radan maakuntakaavaan kaavoittamisen jatkamista ja lappilaiset poliitikot ovat intoilleet radan hyödyttävän koko Lappia. Sen sijaan saamelaisten oikeudenhaltijuus on sivuutettu. Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous ilmaisevat saamelaisten virallisen kannan, joka on yksiselitteinen "EI JÄÄMEREN RATAA SAAMENMAALLE". Myös kansallinen ja kansainvälinen oikeus tukee saamelaisia, ja erityisesti perustuslaki estää hankkeen sisältämänsä saamelaiskulttuurin heikentämiskiellon nojalla.

Olemme juuri viime viikolla tavanneet Lapin liiton edustajia, jotka vakuuttelivat, että radan tullessa se ei häiritse meidän elämäämme. Rata on nyt siirretty yksityisiin käsiin ja liike-elämän ehdoille. Millä tavalla Lapin liitto, Lapin poliitikot tai kukaan muukaan aikoo varsinkaan nyt suojella meidän elämäämme?

Meille perinteiset elinkeinot, kuten poronhoito, ovat edelleen tärkeitä ja merkityksellisiä elinkeinoja pohjoisessa. Puhdas, terve ja monimuotoinen luonto siihen perustuvine maankäyttöineen on saamelaisuuden elinehto, vaikka kaikki saamelaiset eivät harjoitakaan esimerkiksi poronhoitoa. Poronhoidossa saamen kielet ovat arkikieliä niissäkin paikoissa, joissa saamen kieli on uhanalainen. Merkitys yhteenkuuluvuuden, kulttuurin, syrjäkylien elämän ja kielten säilymisen kannalta on korvaamaton. Moni saamelaisnuori haluaisi edelleen jatkaa sukupolvelta toiselle siirtyvässä elinkeinossa, joka on enemmän kuin ammatti. Se on elämäntapa.

Poronhoidon elinehdot pohjoisessa perustuvat vapaaseen laidunnukseen, jossa poroja siirretään satojen tai tuhansien porojen tokissa laitumilta toisille vuodenvaihteen mukaan. Pakotatteko meidät työntämään poromme junan alle? Millaisen tunnelin tai sillan ajattelitte mahdollittavan tuhat poroa radan toiselle puolelle? Kuka järjestää mielenterveysapua niille poronhoitajille, jotka jäävät poronhoidon elintilan kapenemisen vuoksi toimettomiksi? Missä kalastamme, kun radan tuoma teollisuus on pilannut kalavetemme? Vesterbacka vakuuttelee, että asiat selviävät keskustelemalla (Yle 9.5.2019). Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto toteaa, ettei Jäämeren rata ole keskustelu- vaan neuvotteluasia, jonka Suomen lainsäädäntökin vahvistaa.

Rata on nykyisellään useiden selvitysten mukaan myös taloudellisesti kannattamaton. Vesterbacka korosti Ylen haastattelussa (9.5.2019) radan vaikutuksia matkailulle. Me paikalliset kuitenkin tiedämme, ettei pohjoisessa riitä matkustajia julkiselle liikenteelle. Aasian turistit eivät tule junalla vaan lentämällä vuoden ainoalle viikon mittaiselle lomalleen. Matkailua tulisi muutenkin kehittää alueella eksklusiivisen, luonnon kannalta kestävän matkailun ehdoin. Ratahanketta yritetään viherpestä ekologisen junamatkailun

riemuvoittona, vaikka kannattavaksi sen saisi selvitysten mukaan vain suuremmilla kaivos- tai metsäteollisuuden hankkeilla rahtimäärien suurentamiseksi öljy- ja kaasukuljetuksista puhumattakaan. Ulkomaalaisella rahoituksella tehtävä Jäämeren rata ei ole ainakaan meitä paikallisia varten eikä paikallisten hallinnassa. Miten lappilaiset hyötyisivät siitä, että alue tyhjennetään luonnonvaroista ohi kiitävän junan avulla?

Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto näkee Jäämeren radan klassisena esimerkkinä suomalaisesta ja vihreästä kolonialismista. Emme ole unohtaneet esimerkiksi Tenon sopimusta tai Lokan ja Porttipahdan tekoaltaiden mielivaltaista rakentamista, jolloin 600 ihmisen koti hukutettiin veden alle. Nyt riittää. Saamelaisnuoret suojelevat ja puolustavat Saamenmaata, sen maita ja vesiä, sen ihmisiä ja elinehtoja.

Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto